

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งระดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 10-11) นอกจากนั้นการศึกษาระดับประถมศึกษายังเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่ทุกคนในช่วงอายุที่อยู่ในเกณฑ์บังคับ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ คือมีโรงเรียนในสังกัดถึง 30,693 โรง หรือคิดเป็นร้อยละ 92.3 ของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ 2527 : 34) โรงเรียนจำนวน 30,693 โรงนี้ จำแนกตามขนาดของจำนวนนักเรียนได้เป็นขนาดเล็มาก (นักเรียน 20-120 คน) จำนวน 10,124 โรง คิดเป็นร้อยละ 32.98 และขนาดเล็ก (นักเรียน 121-359 คน) จำนวน 16,895 โรง คิดเป็นร้อยละ 55.05 รวมเป็นโรงเรียนขนาดเล็มากและขนาดเล็กลงถึง 27,019 โรง คิดเป็นร้อยละ 88.03 ของโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากรายงานการสัมมนาของกรวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาที่ดำเนินการในเชิงประมาณ 2523 ในภาคเหนือ ปีงบประมาณ 2524 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก และปีงบประมาณ 2525 ในภาคกลาง

และภาคใต้ สรุปได้ว่าปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กกับบริการทางการศึกษาเป็นปัญหาหลักประการหนึ่งของการประถมศึกษา ลักษณะของปัญหาคือเขตบริการของโรงเรียนซ้ำซ้อนกันเป็นส่วนมากเพราะโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้กัน และมีบางแห่งเขตบริการกว้างขวางเกินไปเด็กต้องเดินทางไปโรงเรียนไกลมาก การจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงแต่ได้คุณภาพต่ำ และการที่มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากทำให้การขยายการศึกษาภาคบังคับให้ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำไม่ได้สักด้วย โครงการดังกล่าวได้เสนอวิธีแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กหลายวิธี เช่น ยุมเล็กโรงเรียนขนาดเล็ก รวมโรงเรียนขนาดเล็กเข้าด้วยกัน จัดตั้งโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นสาขาของโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดพาหนะรับส่งนักเรียนให้ไปเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่บางชั้น หรือเกณฑ์นักเรียนสองกลุ่มอายุเข้าเรียนปีเว้นปี เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 ก : 37, ข : 59-60, 2525 ค : 73-75)

ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กนี้ได้มีผู้เกี่ยวข้องพยายามดำเนินการแก้ไขหลายประการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา และระเบียบว่าด้วยการรวมและการเลิกล้มโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้เสนอแนะให้มีการเกณฑ์เด็กสองกลุ่มอายุปีเว้นปี การจัดหาหนะให้กับนักเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนตามโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการเรียนการสอน (RIT) และนอกจากนั้นสำนักงานการศึกษาหลายจังหวัดได้พยายามแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กหลายประการ ดังนี้

1. การจัดจักรยานให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กใช้เป็นพาหนะไปเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ค่าเงินการใน 2 จังหวัดคือ พิษณุโลก และมหาสารคาม

2. การทดลองจัดรถรับส่งนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไปเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ค่าเงินการใน 6 จังหวัดคือ เชียงใหม่ พิษณุโลก นครสวรรค์ ปราจีนบุรี นครนายก และศรีสะเกษ

3. การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้สื่อการเรียนของโครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน (RIT) ดำเนินการใน 7 จังหวัดคือ สระบุรี ชัยภูมิ อุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี ลำปาง และปัตตานี

4. การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนสองกลุ่มอายุดำเนินการทดลองใน 6 จังหวัด คือ ลำพูน ชัยภูมิ อุบลราชธานี สิงห์บุรี ขอนแก่น และสกลนคร

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2525 ก : 9)

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเช่นเดียวกับอีกหลายจังหวัด จากรายงานการวิจัยและวางแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย ได้เสนอปัญหาที่พบจากการวิจัยข้อหนึ่งคือ ขนาดของโรงเรียนมีแนวโน้มลดลง นักเรียนไม่เต็มชั้นซึ่งจะมีผลให้การขยายชั้นเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่คุ้มกับการลงทุน การวิจัยดังกล่าวได้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาในเรื่องนี้ หลายวิธีเช่น ยุบรวมกิจการของโรงเรียน แบ่งชั้นสอนเช่นโรงเรียนหนึ่งเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 อีกโรงเรียนเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หรือยุบรวมโรงเรียนเข้าด้วยกัน เป็นต้น (สำนักงานการศึกษาจังหวัดเชียงราย 2523 : 73)

การแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานการศึกษาจังหวัดเชียงรายที่ดำเนินการไปแล้ว คือ

1. การเกณฑ์เด็กสองกลุ่มอายุปีเว้นปี เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 จำนวน 27 โรง และเพิ่มเป็น 140 โรงในปีการศึกษา 2527

2. การยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็กเป็นสาขาของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 สาขา ดำเนินการเมื่อปีการศึกษา 2525

3. การจัดตั้งโรงเรียนสาขาขึ้นใหม่ ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 จำนวน 1 สาขา แล้วเพิ่มเป็น 25 สาขา ในปีการศึกษา 2527 รวมเป็นโรงเรียนสาขาที่เกิดจากการยุบรวมและจัดตั้งขึ้นใหม่ จำนวน 26 สาขา ในปีการศึกษา 2527

การจัดตั้งโรงเรียนสาขาในจังหวัดเชียงรายนั้น คณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
 การรวมและการเลิกสมโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ซึ่งมีใจความสำคัญ
 ว่า โรงเรียนที่อยู่ห่างกันไม่เกิน 3 กิโลเมตร และมีจำนวนนักเรียนแต่ละโรง
 ไม่เกิน 120 คน อาจให้ยุบรวมเป็นโรงเรียนเดียวกันได้ หรือโรงเรียนที่มี
 นักเรียนไม่เกิน 120 คน อาจพิจารณาให้รวมเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่มี
 นักเรียนเกินกว่า 120 คนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 2525 ข : 320-321) และปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการ
 จัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ซึ่งมีใจความสำคัญว่า โรงเรียนประถม
 ศึกษาที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ต้องมีจำนวนนักเรียนในแต่ละรายอายุตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไปด้านน้อย-
 กว่ายี่สิบคน แต่มากกว่าห้าคนให้ตั้งเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง
 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 ข : 456-457)

โรงเรียนสาขาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายมีการ
 เพิ่มจำนวนขึ้นมาเป็นลำดับ และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผล
 2 ประการคือ

1. ขนาดของโรงเรียนมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากจำนวนประชากรในวัยเรียน
 ลดลง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ประชากรคาดคะเนที่จะเข้าเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา
 2523-2527 จะลดลงจาก 20,926 คน ในปี พ.ศ. 2523 เหลือเพียง 17,374
 คน ในปี พ.ศ. 2527 กล่าวคือ ลดลง 3,552 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.92
 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2523 : 57) และจากสถิติจำนวน
 นักเรียนย้อนหลัง 7 ปี และก้าวหน้า 2 ปี คือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 - 2529
 พบว่าจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
 จะลดลงจาก 127,141 คน ในปีการศึกษา 2521 เหลือเพียง 107,688 คน ใน
 ปีการศึกษา 2529 กล่าวคือลดลง 9,453 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.30 (สำนัก-
 งานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2527 ก : ไม่ปรากฏเลขหน้า) การที่จำนวน

นักเรียนมีแนวโน้มลดลงเช่นนี้จะทำให้โรงเรียนมีขนาดเล็กลงจนอาจจะต้องถูกยุบให้เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนอื่นได้

2. จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดชายแดนเหนือสุดของประเทศ มีพื้นที่กว้างขวางถึง 11,531 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,206,917 ไร่ สภาพภูมิศาสตร์เป็นที่ราบสูงระหว่างภูเขา มีลักษณะคล้ายท้องกะทะมีภูเขาสูงชันซ้อนทั่วไป โดยเฉพาะแนวเขตติดต่อกับต่างประเทศ ในบริเวณป่าเขาและท้องที่กันดารจะมีประชาชนชาวไทยอาศัยอยู่บ้างแต่ส่วนใหญ่จะเป็นชนเชื้อชาติอื่น อาทิ จีนฮ่อ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น เย้า ม้ง ลีซอ กระเหรี่ยง อีกอ๋อ มูเซอร์ ลัวะ (ลื้อ) ลลา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2523 : 11) ทำให้ต้องจัดตั้งโรงเรียนให้กับประชาชนเหล่านี้ เพื่อให้เยาวชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลคมนาคมได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเพื่อช่วยให้รู้หนังสือไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย ให้มีความสำนึกว่าเป็นคนไทย และเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยของชาติอีกด้วย (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2525 : คำนำ) โรงเรียนที่จัดตั้งให้กับประชาชนเหล่านี้ นอกจากจะเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายแล้ว ยังมีโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานอื่น ๆ อีกหลายหน่วยงาน เช่น โรงเรียนของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย จำนวน 65 โรงเรียนในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นที่สูง จำนวน 21 โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็กชาวเขา จำนวน 15 ศูนย์ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย 2527 ก : 1-11) โรงเรียนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 13 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1-8) นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่ดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น ๆ อีกมาก คือ หน่วยงานฝ่ายทหาร กรมป่าไม้ หน่วยเผยแพร่คริสตศาสนา เป็นต้น โรงเรียนเหล่านี้มีขนาดเล็กมากเกือบทั้งสิ้น การจัดตั้งขึ้นใหม่และหรือการรับโอนจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดตั้งไว้ก่อนให้อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย จึงมักจะได้รับพิจารณาให้เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงใน

โรงเรียนสาขาจำนวน 26 สาขาในปีการศึกษา 2527 นี้ ปรากฏว่าเป็นโรงเรียนที่ถูกยุบรวม 1 สาขา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นใหม่ จำนวน 12 สาขา และรับโอนจากหน่วยงานอื่นหรือเข้าไปดำเนินการต่อจากหน่วยงานอื่น จำนวน 13 สาขา

การที่มีโรงเรียนของหน่วยงานอื่นอีกเป็นจำนวนมากและการที่มีความจำเป็นต้องจัดตั้งโรงเรียนขึ้นใหม่ก็จะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้องเพิ่มจำนวนโรงเรียนสาขามากขึ้นอีกในปีต่อ ๆ ไป

เนื่องจากโรงเรียนสาขาเป็นโรงเรียนที่ไม่มีผู้บริหารอยู่ประจำ ผู้บริหารโรงเรียนหลักจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนสาขาด้วยและจะต้องมีการมอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่งไปในโรงเรียนสาขาที่เหมาะสมทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของโรงเรียนสาขานั้น ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 ค : 1) โรงเรียนหลักบางแห่งในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายมีโรงเรียนสาขาเกินกว่า 1 สาขา คือ โรงเรียนบ้านวาวี มี 2 สาขา โรงเรียนบ้านปางคำ มีถึง 5 สาขา นอกจากนี้โรงเรียนสาขาทั้ง 26 สาขา ก็อยู่ห่างจากโรงเรียนหลักโดยเฉลี่ยถึง 7 กิโลเมตร ทั้งยังตั้งอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารทางไกลคมนาคมหรืออยู่ในเขตพื้นที่ล่อแหลมถึง 21 สาขา อีกด้วย สภาพดังกล่าว นับว่าเป็นอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนสาขาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายมาก อาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารโรงเรียนสาขาได้ ประกอบกับยังไม่เคยมีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนเลย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อเสนอผลการศึกษาต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงรายนำไปปรับปรุงการจัดการศึกษาในโรงเรียนสาขาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาการบริหารโรงเรียนสาขา
2. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารโรงเรียนสาขา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการบริหารโรงเรียนสาขาในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ในด้านต่าง ๆ คือ การบริหารงานวิชาการ
การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานอาคาร
สถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน และการบริหารงานความสัมพันธ์กับ
ชุมชน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยจะทำให้ได้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารโรงเรียนสาขาเพิ่มขึ้น
2. ผลของการวิจัยจะสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสาขา
และผู้เกี่ยวข้องของไ้ค้นหาไปพิจารณาปรับปรุงการบริหารโรงเรียนสาขา

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนสาขา หมายถึง

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ข้อ 3 ซึ่งกำหนดให้โรงเรียน
ประถมศึกษาที่จะจัดตั้งขึ้นในชุมชนใด ต้องมีจำนวนนักเรียนในแต่ละรายอายุตั้งแต่
ยี่สิบคนขึ้นไปมาเข้าเรียน ถ้ามีนักเรียนในแต่ละรายอายุไม่ถึงยี่สิบคนแต่มากกว่า
ห้าคนให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง หรือ
2. โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการรวมและการเลิกโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ข้อ 3 วรรคสอง
ซึ่งกำหนดให้ โรงเรียนประถมศึกษาตั้งแต่สองโรงเรียนขึ้นไป ซึ่งตั้งอยู่ห่างกันไม่เกิน
สามกิโลเมตร ถ้าโรงเรียนหนึ่งโรงเรียนใดมีนักเรียนเกินกว่า 120 คน และ

โรงเรียนอื่นมีนักเรียนไม่เกิน 120 คน คณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด อาจพิจารณาให้รวมโรงเรียนเล็กเป็นสาขาของโรงเรียนใหญ่ได้

โรงเรียนหลัก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารโรงเรียนสาขา

ผู้บริหารโรงเรียนสาขา หมายถึง ผู้บริหารของโรงเรียนหลักที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนสาขาค้วย

ครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา หมายถึง ครูผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนสาขาให้ควบคุม ดูแล กิจกรรมโรงเรียนสาขาแทนผู้บริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนสาขา จำนวน 17 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา จำนวน 22 คน รวม 39 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจข้อมูล แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1 แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาขาและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

2.2 แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และข้อสัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาขาและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ซึ่งไม่สามารถเก็บข้อมูลได้จากเอกสาร

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนสาขา

2.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารโรงเรียนสาขา ปัญหาการบริหารโรงเรียนสาขา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา เอกสารที่ศึกษา ได้แก่ แผนพัฒนาโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี บันทึกการตรวจการ บันทึกการนิเทศ สมุททศนัยเหตุการณ์รายวัน และบันทึกการประชุม เช่น บันทึกการประชุมครู บันทึกการประชุมคณะกรรมการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากแบบสำรวจ ผู้วิจัยได้ไปสำรวจและบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง

3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งผู้บริหารโรงเรียนสาขา จำนวน 17 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนสาขา จำนวน 22 คน รวม 39 คน

3.3 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสำรวจ ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาขาและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ใช้วิธีหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การแก้ไขปัญหาคำเนินการไปแล้ว และข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาคำเนินการต่อไป ใช้วิธีหาค่าความถี่

4.3 ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารใช้วิธีหาค่าความถี่

5. การนำเสนอข้อมูล

เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ลำดับชั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับชั้นในการเสนอข้อมูล

บทที่ 2 กล่าวถึง การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การจัดตั้งโรงเรียนสาขา การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารโรงเรียนสาขา สภาพปัญหาในการจัดการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เชียงราย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 กล่าวถึง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย